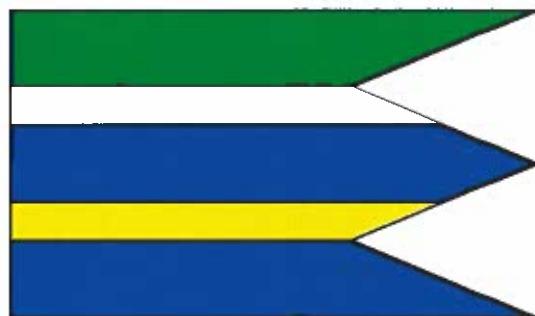

PALÍN

720. rokov

SYMBOLY OBCE

Práve ste sa začítali do publikácie, ktorá približuje história obce Palín.

Prvá písomná zmienka o našej obci je z roku 1302. Vďaka priaznivým podmienkam sa stredoveká osada pomerne úspešne rozvíjala. Tunajší obyvatelia boli úzko spätí s pôdou. Pôda, na ktorej obec stála a stojí, je premočená potom našich predkov, obrobená ich mozoľnatými rukami. Je pamätníkom všetkého, čo sa tu za tie roky stalo. Sú v nej ukryté spomienky na dobré i zlé časy.

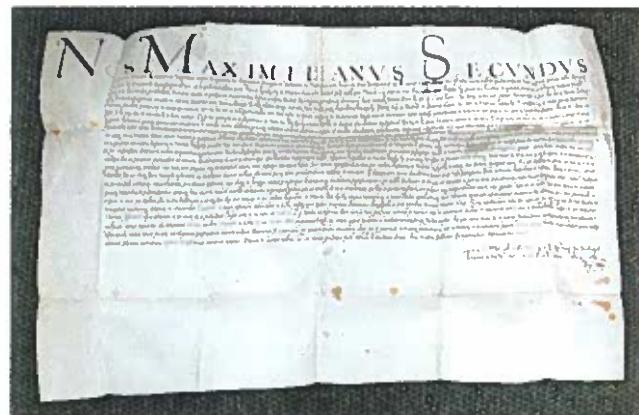
Je obdivuhodné, a v tom sa po stáročia prejavovala jedinečnosť tunajšieho obyvateľstva našich predkov, že tak ako vtedy, tak aj v nedávnej minulosti a v bezprostrednej prítomnosti Palínčania vždy dokázali a dokazujú, že rôzne prekážky boli schopní úspešne prekonať a premôcť. Bezpochyby, veľkú zásluhu na tom majú aj hlboké kresťanské korene, ale aj tvrdá každodenná práca a nezanedbateľný um.

Kto nepozná minulosť, nepochopí prítomnosť a nedokáže predvídať budúcnosť. Nemôžeme však žiť len z toho, čo bolo. Urobme všetko pre to, aby sme vlastnú obec zanechali zveľadenú pre našich potomkov.

Pevne verím, že aj nasledujúce generácie zanechajú hlbokú brázdu a s hrdostou ponesú pomyselnú štafetu, ktorú im vložili do rúk ich rodičia, starí rodičia ... Ustavičným úsilím o modernizáciu našej obce v súčasnosti, ktorá tiež bude históriaou, sa pričinme všetci o to, aby sa naši potomkovia s hrdostou hlásili k našej práci a našim skutkom.

Mnoho príjemných chvíľ pri odkrývaní histórie našej obce vám želá

**Tibor Tomko
starosta obce**

Král Maximilán II. 14. mája 1575 touto listinou potvrdzuje, že Augustín Pozdišovský a Mikuláš Pozdišovský zálohovali Michalovi z Drahňova svoj majetok v Suchom, Slavkovciach a Palíne.

Historická pečať obce

HISTÓRIA OBCE PALÍN

Nepísané dejiny a najstaršie písomné správy

V prípade Palína prvá písomná zmienka z roku 1302 neznamená, že v uvedenom roku bola dedina založená. Dedina existovala už pred spomínaným rokom.

Okolie Palína bolo osídlené v praveku, ale aj v ranom stredoveku. Napríklad v súčasnom stretavskom katastri bolo objavené pomerne rozsiahle slovanské sídlisko, ktoré podľa zachránených artefaktov môžeme datovať do 9. – 10. storočia. V stretavskom chotári boli naznamenané i nálezy keramiky z 11. – 15. storočia, čo svedčí o nepretržitom osídlení katastra obce Stretava od 9. storočia.

Obsadzovanie územia v okolí Palína kočovnými maďarskými bojovníkmi a začleňovanie tohto kraja v prvej polovici 11. storočia do Uhorského kráľovstva bolo spojené s pustošením pôvodných slovanských (slovenských) sídlisk a elimináciou vzdorujúceho obyvateľstva. Napriek tomu po stabilizácii pomerov počet slovenského obyvateľstva postupne narastal a počas 11. a 12. storočia vzniklo množstvo dedinských sídlisk. Zakladanie dedín slovenským obyvateľstvom pokračovalo aj v 13. storočí, ale v nasledujúcom storočí bol tento proces už ukončený.

Slovenský historik Matúš Kučera veľmi jednoducho vystihol zakladanie nových dedín. Okrem iného uvádzá: „*Všade tam, kde medzi lesmi a hájmi, najmä na úrodných kotlinách, ležal kúsok úrodnej zeme, stal sa stredoveký človek obydlia. Bol to nevelký dom z drevených zrubov, nezriedka zapustený do zeme, aby v ňom bolo teplejšie. Každý dom mal otvorené ohnisko, v ktorom sa udržiaval oheň... Ak vedľa seba vyrástlo desať alebo dvadsať domov, bola to už veľká dedina. Oveľa častejšie sa však zhrčili dva-tri domce obohnané poľami, ale aj „vlčou*

priekopou”, ktorá mala samotu a jej obyvateľov chrániť pred divou zverou.”

Podľa doterajších poznatkov to vyzerá pravdepodobne tak, že Palín založili zemepán/zemepáni zo Stretavy pred 13. storočím (uvádzia sa aj, že pred 11. storočím). Palín tak patril k starším sídliskovým celkom v okolí. Osídliло ho pravdepodobne pôvodné obyvateľstvo Stretavy a ďalších starších okolitých lokalít.

Dňa 28. marca 1936 na stránkach *Slovenského denníka* sa objavil článok, v ktorom mladý Michal Potis opísal, ako si historky o vzniku obce ústne podávajú v dedine v tom čase starší ľudia. Podľa tejto ústnej tradície na mieste, kde stál Palín, boli v minulosti len trstiny a šašiny, ale prišli sem ľudia a chceli mať úrodnú pôdu a šašinu začali vypaľovať. Ked' všetko vypálili, usadili sa tu a založili dedinu, ktorej dali meno Palín. Ešte aj v 30. rokoch minulého storočia sa jeden hon volal Zapalinsky. To údajne bolo tam, kde začali ľudia trstiny a šašiny vypaľovať.

Ale naspäť k faktom. V listine z roku 1302 sa píše, že majetok Palín v tom čase patril šľachticom Filipovi a Tomášovi, synom Štefana a vnukom Fila. Šľachtic Filo mal synov Štefana a Mikuláša.

Potomkovia Fila, Štefana a Mikuláša boli zemepánmi Stretavy až do 15. storočia. V obci mali kúriu (išlo o sídlo drobnej, resp. strednej šľachty na vidieku). Od 14. storočia používali názov dediny v prídomku – „de Zirutua“. Zemania zo Stretavy patrili medzi najstaršiu užskú šľachtu a mali pravdepodobne slovenský pôvod.

Pravdepodobne práve z rodu šľachticov zo Stretavy sa časť usadila v Palíne. Až v roku 1343 sa prvýkrát stretávame so šľachticom, ktorý používal v prídomku názov obce Palín, teda z Palína (de Paulyn). Volal sa Ramača, syn Filipa z Palína, a mal v tom čase veľmi dôležitú funkciu. Bol kráľovským človekom, t. j. osobitným zástupcom kráľovského súdu. Vybavoval predvolania na súd, vykonával rôzne

súdne a právne úkony. Jeho rodina bývala pravdepodobne v pôvodne drevenej kúrii v obci. Podľa mena Ramača predpokladáme, že aj on pochádzal z rodu pánov zo Stretavy (napríklad v roku 1410 odložil kráľ Petrovi Ramačovi zo Stretavy termín súdneho sporu z dôvodu, že stráži polské pohraničie).

Názov obce

Odborníci predpokladajú, že názov obce korení v osobnom mene Pavol. Pavol mohol byť bud' zakladateľom dediny, alebo jej významným vlastníkom. Palín by sme mohli nazvať aj Pavlova Ves alebo Osada. Koncovka -ín svedčí o jeho starobylosti a slovansko-slovenskom pôvode. V písomnostiach zo 14. až 17. storočia sa názov obce vyskytuje v tvaroch Paulyň, Palyn, Palen, Palyin, Pallyin a Palín, ktoré sú len pravopisnými obmenami názvu Palín. V minulosti sa však vyskytli aj iné, občas až bizarné teórie vysvetľovania názvu.

Šľachta

Miestni šľachtici zo Stretavy, resp. Palína, neboli jedinými vlastníkmi obce (v roku 1427 ešte celá obec patrila M. Szeretvayovi). Ďalšími vlastníkmi boli aj páni z Michaloviec, Drahňova, Rakovca, Dravieč, rodina Mokcsayová a ďalší.

Kým v 17. storočí boli miestne majetky rozdelené prevažne medzi zemepánov Daróczyovcov a Szeretvayovcov (šľachtici zo Stretavy), v 18. storočí došlo k výraznému drobeniu tunajšieho vlastníctva.

V roku 1774 mala obec až 17 drobných zemepánov. Boli medzi nimi Juraj Bodolay, vdova po Jozefovi Boronkayovi (vlastnila 4 sedliakov a 5 podželiarov), barón Michal Barkóczy, František Buday,

gróf Ján Barkóczy, Štefan Gyöngyösy, Samuel Horváth, rodina Hricskó, rodina Kereskényi, vdova po Pavlovi Keszym, Pavol Molnár, Ján Nagy (vlastnil 6 sedliakov a 1 želiara), Ladislav Szirmay, rodina Vásárhelyi, Ladislav Vásárhelyi a Štefan Vásárhelyi.

Palín bol známy tým, že v obci bývalo veľa zemanov. V 80. rokoch 18. storočia v Palíne bývali zemania Peter Budaházi, Andrej, Juraj a Ladislav Mathé, Ján, Imrich a Štefan Szilágyi, Juraj Kontrai, Ján Köröskényi, Štefan a Ladislav Vásárhelyi, Ladislav Molnár, Ladislav a Štefan Varjássy, Pavol Szalatsi, Ladislav Penzés, Štefan Csepregi, Ladislav Mathé mladší, vdova po Gáborovi Köröskényovi a ďalší.

Po roku 1918 aj palínski zemania prichádzajú o svoje šľachtické postavenie. Bývalí zemania, nazývaní „nemeši“, mali však naďalej pozemky v najlepšej časti chotára. Aby sa ich pozemky nedelili, sobášili sa medzi sebou. Ak chcel „nemeš“ predať pôdu, tak iba „nemešovi“.

Palínski poddaní

Obyvateľmi dediny boli okrem šľachticov aj poddaní, ktorí sa zaoberali poľnohospodárstvom. V stredoveku si Palínčania varili kašu, hrach alebo bôbový príkrm, ku ktorému vo sviatočné dni pridávali aj kúsok mäsa. Chlieb jedli málo, skôr sa na ich stoloch objavovali jačmenné alebo ovsené posúchy. V stredoveku obilie, najmä jačmeň, raž a pšenica, uchovávali v drevených debnách, ale najmä v zemných jamách, vypálených a vystieraných slamou. Dobytok ustajňovali len v prístreškoch prikrytých slamou a ošípané, teliatka či jahňatá v tuhej zime schovávali v pitvore či izbici. Na poliach, rozdelených na časti, striedavo siali jariny (jačmeň, ovoš, proso) a oziminy (pšenica, raž). Stredovekí roľníci ešte nemali dostatok hnoja, pretože dobytok sa takmer celý rok voľne pásol, ustajňovali

ho iba na zimu.

V sedliackych domoch bolo veľkým bohatstvom železo, ktoré si veľmi chránili. Mohli ho mať na radle, na bráne, na motyke alebo lopate. Týmito nástrojmi aj Palínčania obrábali zem. Nepohnodená a neobrobená pôda nebola veľmi štedrá. Obilie predstavovalo popri dobytku a pracovných nástrojoch najväčší majetok roľníka. Od veľkosti úrody a možnosti predaja prebytkov závisel ďalší život rodiny. Obilie bolo hlavnou zložkou potravy obyvateľstva.

Okrem obilních roľníci pestovali tiež strukoviny (hrach, fazuľu, bôb) – tie sa konzumovali v oveľa väčšej miere ako dnes. V čase pôstov boli zo stravy vylúčené vajcia, mäso a tuky. Plodiny ako zemiaky, kukurica, cukrová repa, paradajky a paprika sa do začiatku 19. storočia nepestovali. Z ľanu a konope sa vyrábalo plátno a lisoval olej. V záhradách dedičania pestovali zeleninu (kapustu, cibuľu, mrkvu, repu) a ovocné stromy (jablone, slivky). Zo zvierat chovali najmä hovädzí dobytok, kone, ošípané, hydinu a včely.

Počas celého obdobia feudalizmu mohli byť vlastníkmi polnohospodárskej pôdy len príslušníci privilegovanej vrstvy spoločnosti (v našich podmienkach šľachtici či cirkev). Poddaní mohli túto pôdu len užívať. Časť, ktorú užívali poddaní, sa nazývala rustikál alebo urbárska pôda. Časť, ktorú užíval zemepán, sa nazývala alodiálna pôda (nepodliehala daniam). Z urbárskej pôdy museli poddaní odvádzat štátu dane a cirkvi desiatok, zemepánovi deviatok (poskytovali mu tiež aj rôzne služby).

Poddaní netvorili jednoliaty celok. Podľa užívania majetku sa delili na majetných poddaných – sedliakov, druhú skupinu tvorili menej majetní želiari a dedinskú nemajetnú vrstvu reprezentovali podželiari.

Podľa daňového súpisu port z roku 1567 boli sedliaci z Palína

zdanení od 9 port (daň od brány), čo ich v tej dobe radilo medzi stredne veľké dediny s najmenej 15 obývanými sedliackymi domami, lebo richtár zdanený neboli. V roku 1599 stalo v dedine 38 obývaných poddanských domov.

Rozsah povinností palínskych poddaných voči zemepánom určoval urbár. Urbár bol vlastne súpisom pozemkového majetku a povinností poddaných voči svojim zemepánom. Rozsah povinností palínskych poddaných sa rokmi menil.

Najmä zo sociálno-ekonomickej dôvodov sa v 17. a 18. storočí boli rozšírené útekty poddaných za lepšími podmienkami. Výnimkou neboli ani Palín – časť obyvateľov ušla do iných lokalít, ale na druhej strane sa sem pristáhovalo aj nové obyvateľstvo.

Väčšinou sa zemepáni snažili povinnosti svojich poddaných neustále zvyšovať. A tak sa do celého procesu vložila samotná imperátorka Mária Terézia (vládla v rokoch 1740 – 1780). Spustila proces, ktorý poznáme ako tereziánsku urbársku reguláciu. Reforma mala v prvom rade priniesť zlepšenie daňového systému a odbremenenie poddaných. Samotnému zostaveniu nového urbára predchádzalo zaznačovanie aktuálneho stavu vo všetkých obciach na území Uhorska. Pomery sa zisťovali na základe deviatich predpísaných otázok.

Urbársky súpis obce Palín vykonali stoliční komisári v roku 1772. V čase vykonania súpisu existovalo v obci 50 poddanských domácností a jedna zrejme slobodnícka domácnosť. Z nich 42 patrilo sedliakom, 6 želiarom a 2 podželiarom. Areál urbárskej pôdy predstavoval celkovú výmeru 256 hektárov. Z odpovedí miestneho richtára a ďalších poddaných sa dozvedáme skutočnosti o živote miestnych poddaných.

Tereziánsky celokrajinský urbár pre Palín bol vydaný o dva roky neskôr, v roku 1774. Tento urbár určoval pre sedliakov z Palína

nasledujúce povinnosti (od celej usadlosti): v prospech zemepána museli odpracovať 52 dní do roka so záprahom alebo 104 dní peši, mali zabezpečiť jednu siahu dreva na kúrenie, 6 funtov priadze (1 funt predstavoval približne 500 gramov), jednu holbu masla (1 holba – 0,89 litra). Ďalej boli nútene odovzdať dvoch kapúnov, dve kurčatá, 12 vajec a deviatok z polnohospodárskych plodín. Naturálne dávky mohli splácať aj v peniazoch. Sedliaci museli zaplatiť za dom 1 zlatý ročne, bez ohľadu na veľkosť obrábaného pozemku. Miestni želiari mali pre zemepána odpracovať 18 dní peši a za dom platili polovicu zlatého.

Biskupský desiatok v zmysle tereziánskeho urbára odvádzala za poddaných, podobne ako v iných obciach, stolica. Okrem toho si však sedliaci plnili aj ďalšie povinnosti voči farárovi.

Takmer všetci poddanskí obyvatelia Palína boli nevoľníkmi. Nevoľníctvo v Uhorsku zrušil v roku 1785 panovník Jozef II. Po tejto reforme poddaní zostali k vrchnosti viazaní len ekonomickej – prostredníctvom prenájmu pôdy. Povinnosti poddaných vymedzoval urbár, prípadne iná zmluva. Ďalšie služby mohol zemepán vyžadovať iba na základe uzavretej zmluvy a za prácu nad rámec povinností im musel riadne zaplatiť. V roku 1848 – po prijatí tzv. marcových zákonov uhorským krajinským snemom – bolo zrušené poddanstvo, zaviedli sa tiež základné občianske slobody. Prevratné zmeny nastali prakticky vo všetkých sférach života na vidieku. Okrem iného sa urbárski roľníci zmenili na roľníkov hospodáriacich na vlastnej pôde. V rukách šľachty však zostali statky, resp. veľkostatky.

Palínčania a ich priezviská

Prímená a vznik priezvisk

Prímená, ako dodatok k osobnému menu, sa stali predchodcami,

z ktorých sa neskôr vyvinuli priezviská. V najstarších písomnostiach mali osoby iba mená a ak to bolo potrebné, na spresnenie sa uvádzalo miesto, odkiaľ pochádzali.

V 13. – 15. storočí dodatkom k menu už bývalo označenie zamestnania, najmä v mestách, pridanie miesta pôvodu ak išlo o pristáhovalca, charakteristická osobná vlastnosť, pridanie prípony -ič k menu otca alebo označenie vyplývajúce z názvu časti (ulice) mesta, obce, kde osoba bývala a podobne.

Z roku 1449 poznáme, napríklad z panstva šľachticov z Michaloviec, súpis domov a domácností z niektorých obcí, ktoré boli súčasťou panstva. V 15. – 16. storočí sa tieto prívlastky stávali už pravidelnejšími a používanie prímen bolo sústavnejšie. V 17. storočí sa však nadálej stávalo to, že dochádzalo k zmene priezviska napríklad pri preštáhovaní na iné miesto. Množstvo priezvisiek vzniklo od názvov národov, stolíc, miest a obcí. V 17. storočí veľa obyvateľov Palín opustilo a zároveň sa sem iní pristáhovali. Tento proces „výmeny“ obyvateľstva pokračoval aj v 18. storočí.

Urbárske a daňové súpisy

Situáciu začiatkom 18. storočia zachytáva veľmi dôležitý celokrajinský daňový súpis obyvateľstva z roku 1715. K hlavám palínskych poddanských rodín patrili Michal Possis, Ondregcsih, Lukáš Kiss, Juraj Kallay, Ján Rapuka, Pavol Schrabe, Juraj Valloncsik, Štefan Somodanszky, Peter Trondell a Michaelcsik.

O päť rokov ďalší daňový súpis uvádza týchto Palínčanov: Andrej Kis, Štefan Somudorovszky, Juraj Valocsik, Pavol Szkrabei, Juraj Zalozreszky, Juraj Lovasz, Michal Ondrejcsik, Michal Podrics, Ján Santa, Konštantín Tokar a Ján Falu. V roku 1774 sú v urbári tiež uvedené priezviská Palínčanov urbarialistov.

Takzvaný regnikolárny súpis z roku 1828 je jedinečným

prameňom. Evidoval všetko zdaňované obyvateľstvo Uhorska. Súpis uvádza menovite hlavy všetkých palínskych zdaňovaných rodín, respektívne domácností. V roku 1828 sú v Palíne uvedené nasledujúce mená a priezviská: Ján Virtšik, Juraj Hornyak, Andrej Zvodar, Andrej Smetanka, Michal Kallai, Andrej Valyovtsik, Ján Szakats, Michal Valyotsik, Juraj Virtšik junior, Michal Valyovtsik, Ján Valyovtsik, Juraj Pivovarník, Juraj Hornyak, Michal Hornyak, Ján Drevjanko, Pavol Hornyak, Michal Drevjanka, Juraj Ruszkovin, Juraj Pivarník, Juraj Virtšik senior, Andrej Potis, Ján Barlog, Andrej Valyovtsik, Juraj Olah, Juraj Olah senior, Ján Potis, Michal Pap, Juraj Virtšik, Ján Kenderes, Juraj Hornyak a Andrej Szakats.

Matriky

Mená a priezviská Palínčanov boli pôvodne zaznamenávané len v cirkevných matrikách (najstaršie cirkevné matriky zo Slovenska poznáme zo 16. storočia). Od roku 1895 štát zaviedol štátne matriky, v ktorých sú zápisu oveľa podrobnejšie a prehľadnejšie ako v cirkevných matrikách.

Najstaršie zachované a v štátnom archíve uložené cirkevné matriky, v ktorých nájdeme Palínčanov, pochádzajú až z 19. storočia (reformovaný farský úrad Palín, rímskokatolícky farský úrad Senné).

Prvé moderné sčítanie ľudu

Z roku 1869 pochádza prvé moderné sčítanie ľudu v Uhorsku. Z Palína sa zachovali aj individuálne hárky zaznamenané podľa domov. Sčítacie hárky obsahujú prvýkrát mená a priezviská všetkých miestnych obyvateľov, ďalej obsahujú rok a miesto narodenia, zamestnanie, majetkové a bytové pomery, náboženské vyznanie a súpis domáčich zvierat.

V roku 1869 v Palíne žili aj rodiny Bajuszová, Bakajszová,

Balászová, Balogová, Benyiczká, Cservenáková, Csizmárová, Danková, Drahnyovcsaková, Drevjanková, Dusková, Egriová, Friedmanová, Gerberiová, Hegedűsová, Hoczmanová, Hornyaková, Hrabovszká, Hresková, Hriczová, Husztiová, Ihnatková, Ivancsiová, Kállayová, Kenderesová, Koczelyová, Kontulyová, Köröskényiová, Kovátsová, Krajnyiková, Kralyová, Kutásová, Maczková, Madarászová, Magyarová, Margová, Marincsáková, Mesková, Miczáková, Miklósová, Mlynáriková, Olahová, Olcsvayová, Olexová, Ondovcsiková, Nyitraiová, Papová, Pasztiríková, Paulovcsaková, Penzésová, Pirohácsová, Pivarnyiková, Polyaková, Potisová, Ruszkovitsová, Salamonovitsová, Sárová, Simková, Soltészová, Spisáková, Szabóvá, Szakátsová, Szidorová, Szikszová, Szilágyiová, Timková, Ujlakiová, Valyovcsiková, Varjasiová, Vásárhelyiová, Vaszilková, Vircsiková.

Cirkevné a školské pomery

V stredoveku v Palíne žilo rímskokatolícke obyvateľstvo. Výnimočné postavenie obce v okolí zdôrazňovala stredoveká palínska rímskokatolícka farnosť. Farský kostol tu stál už na prelome 13. a 14. storočia. Prvá písomná správa o farnosti je z roku 1317 a súvisí s odvádzaním desiatku jágerskej kapitule.

V Palíne tento starobyľý, pôvodne stredoveký kostol bol v 80. rokoch 18. storočia (v tom čase to bol už kalvínsky kostol) zväčšený a sčasti prebudovaný. Okolo tohto kostola bol aj pôvodný cintorín. Druhý kostol bola pôvodne drevená stavba, ktorú zbúrali koncom novembra 1896, aby dala priestor dnešnému kamennému, peknému a priestrannému kostolu (bol dokončený v roku 1897).

V 16. storočí sa do tejto oblasti šíri reformácia. Jej iniciátorom bola predovšetkým šľachta, ktorá v duchu hesla „*koho územie, toho náboženstvo*“ nútila svojich poddaných k protestantizmu. A keďže

šľachta tu bola väčšinou maďarská alebo pomaďarčená, uprednostňovala kalvínske vierovyznanie a maďarských kazateľov. V okolí však pôsobilo aj veľa slovenských kazateľov (napríklad v polovici 16. storočia ich nachádzame v Sennom či Stretave). Reformácia zasiahla aj Palín. Podľa dokladu z roku 1644 bol súčasťou kalvínskej (reformovanej) farnosti Stretava spolu so Stretavkou. Farnosť sa spomína ako „Unita ecclesia“, pričom kazateľ sídlil v Stretave. Až do rokov 1796 – 1798 veriaci z Palína patrili k cirkevnému zboru v Stretave, v rámci Užského seniorátu. Od roku 1798 v zbere pôsobili nasledujúci duchovní: V 18. storočí – Ján Vegsö; v 19. storočí – Ján Vegsö, Andrej Markus, Žigmund Boszorményi; Jozef Gőőz, Andrej Péter a Tomáš Soltész. V 20. storočí to boli napríklad Tomáš Soltész, Štefan Papp, Karol Haraszy, Štefan Turnský, Vojtech Nyitray, Mgr. Ján Janovčík, kaplan Mgr. Dávid Vargaeštok, administrátorka Mgr. Mária Meňkyová a Mgr. Marek Kačkoš (súčasný duchovný).

V minulosti sa v palínskom kostole istý čas konali bohoslužby v maďarskom i slovenskom jazyku, o čom je doklad z roku 1762. I keď niektorí správcovia farností a časť veriacich boli maďarskej národnosti, zbor bol v minulosti považovaný za slovenský, pretože spoločenstvo z veľkej časti pozostávalo zo Slovákov. V roku 1925 v Palíne bývalo 574 kalvínov a z toho 404 Slovákov. Trikrát do mesiaca boli kázne po slovensky a raz mesačne maďarsky.

Rímskokatolíci z Palína patrili pod farnosť v Sennom a navštevovali farský kostol. Veriaci z Palína v rokoch 1996-2000 budovali filiálny kostol Nanebovstúpenia Pána.

V roku 1751 navštívil iňačovskú uniatskú (gréckokatolícku) farnosť mukačevský biskup Michail Manuel Olsavszky. Do farnosti patrilo viacero filiálok a aj Palín. V Iňačovciach stál farský chrám zasvätený Nanebovzatiu Panny Márie (Zosnutiu presvätej

Bohorodičky). Vo farnosti žiadny iný chrám nestál a veriaci z filiálok chodili do farského chrámu. Chrám bol drevený a pokrytý dreveným šindľom. Pred rokom 1806 mukačevský biskup z iňačovskej farnosti vyčlenil Krášok (sídlo farnosti), Rebrín a Palín, ktoré od tej doby patrili do novovzniknutej farnosti.

Už roku 1828 máme v Palíne doloženú ortodoxnú židovskú modlitebňu. Tunajšia náboženská obec pravdepodobne spočiatku patrila k rabinátu a do matričného obvodu vo Veľkých Kapušanoch. V druhej polovici 19. storočia patrili miestni židia k rabinátu a židovskému matričnému obvodu v Sennom. Palínski židia, žiali, doplatili na udalosti a deportácie (začali v roku 1942) v období druhej svetovej vojny.

Školské pomery

S existenciou kalvínskej farnosti súvisí aj ľudová škola, ktorej zriaďovateľom bola farnosť. Ľudovú školu pri kalvínskej farnosti v Palíne založili už pred rokom 1771 (v tomto roku zaviedla Mária Terézia povinnú školskú dochádzku a začali sa zakladať triviálne školy, kde sa deti mali učiť písat', čítať a počítať). Najstaršie známe správy o kalvínskej (reformovanej) škole poznáme z roku 1762.

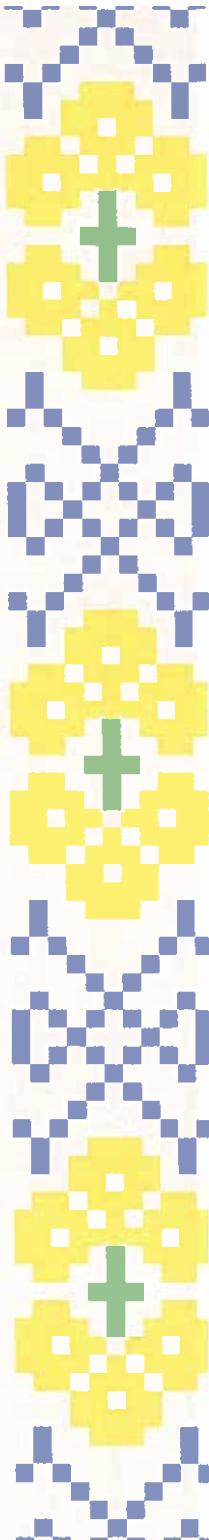
V roku 1868 bola v Rakúsko-Uhorsku uzákonená povinná šesťročná školská dochádzka. Napriek tomu deti z dediny poväčšine dochádzali do školy len počas troch – štyroch zimných mesiacov, z v y š n é t y ž d n e v r o k u m u s e l i p o m á h ať r o d i č o m pri poľnohospodárskych prácach. V dedinských ľudových školách sa vyučovalo písanie, čítanie, počítanie a základy náboženstva. Vyučovacím jazykom bola maďarčina, náboženstvo sa učilo podľa jednotlivých vierovyznaní. Žiaci pri písaní používali grifel' a bridlicovú

Rímskokatolícky kostol
Nanebovstúpenia Pána

Reformovaná kresťanská
cirkev na Slovensku
Cirkevný zbor Palín
s farou

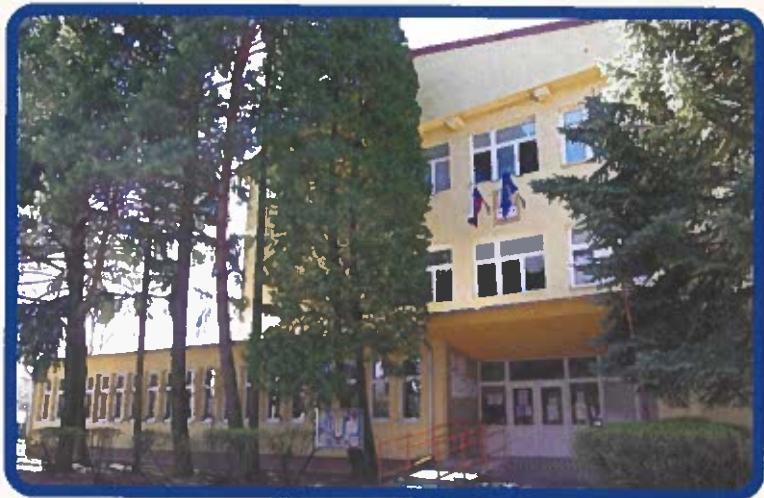
Obecný úrad

Polyfunkčný objekt

Oddychová zóna

Základná škola s materskou školou Štefana Ďurovčíka Palín

Zdravotné stredisko

Pôvodný dom

Jeden z najstarších domov

Nová rodinná výstavba

tabuľku. Na jej jednej strane boli vodorovné riadky, na druhej strane štvorčeky na počty (tie mali len niektoré tabuľky). Miestni učitelia sa angažovali aj v kalvínskom cirkevnom zbere.

Popri kalvínskej ľudovej škole existovala aj katolícka ľudová škola, ktorá ešte v časoch monarchie bola transformovaná na štátnu ľudovú školu. V roku 1916 jednotriednu kalvínsku ľudovú školu navštevovalo 80 žiakov a jednotriednu štátну ľudovú školu 35 žiakov.

Počas existencie vojnovej Slovenskej republiky bola v obci štvortriedna spoločná ľudová škola, ktorá organizačne pretrvávala bez zmien do školského roku 1947/1948.

V školskom roku 1952/1953 zjednotením národnej školy a nižšej strednej školy došlo k vzniku osemročnej strednej školy (počítala sa k základným školám). Od školského roku 1960/61 vzniká Základná deväťročná škola Palín (ZDŠ). V neskoršom období mala názov i základná škola (ZŠ).

V 60. rokoch 20. storočia dostala škola novú modernú budovu. Na palínskych školách vyučovali desiatky pedagógov. V súčasnosti úspešnú Základnú školu s materskou školou Štefana Ďurovčíka v Palíne riadi Ing. Eva Tchuriková.

Ked' prišli vojenskí kartografi

V 60. a 70. rokoch 18. storočia v Uhorsku vojenskí kartografi do ručne kreslených máp v mierke 1 : 28 800 zaznamenávali reálny stav krajiny (1. vojenské mapovanie). Neobišli ani Palín. Materiál, zozbieraný v teréne, kompetentné miesta spracovávali a dopĺňali začiatkom 80. rokov 18. storočia. Palín na mape označený ako „Palyin“ bol obkolesený hustým lesným porastom. V strede obce stál kostol a domy boli postavené po dvoch stranach cesty.

Celý proces sa zopakoval v rámci 2. vojenského mapovania

v 19. storočí. Opisy z tohto mapovania však nemáme k dispozícii. V rámci druhého vojenského mapovania (nazývaného aj Františkovo, podľa cisára Františka I.) bolo územie Slovenska zmapované v rozmedzí rokov 1819 – 1858. Obec nedaleko Michaloviec je na mape označená ako „Palin, Palyin“. Nedaleko Palína sa nachádzal palínsky majer, lesný porast, ale aj rozsiahle lúky pod názvom „Dluhe Luki“.

Dedina sa tiahla po dvoch stranách cesty. Oproti prvému vojenskému mapovaniu sa veľmi rozrástla. V strede dediny kartografi zakreslili kostol. Žiadne ďalšie vojensky zaujímavé objekty do opisu nezapísali. Cesty spájali Palín so sídlami farností, do ktorých súdovo alebo v minulosti naši veriaci cirkevnoprávne patrili, alebo viedli do lokalít známych svojimi trhmi. Väčšina týchto ciest bola poľných, respektívne lesných.

Mapy z prvého a druhého vojenského mapovania uložené vo viedenskom archíve sú do dnešných dní veľmi cenným materiálom, ktorý poukazuje na rozvoj jednotlivých sídel. Podrobnejšie katastrálne mapovanie palínskeho chotára sa zachovalo na viacerých mapových listoch z roku 1863.

Dožinkové slávnosti

Ak bolo niečo pre Palín charakteristické a výnimočné, tak to boli dožinkové slávnosti. Dňa 26. augusta 1934 ich usporiadala miestna jednota Rolníckeho dorastu. Zúčastnil sa ich aj veľký počet ľudí z okolitých dedín. V čele veľkolepého sprievodu bolo 30 jazdcov sedliackej jazdy, za nimi nasledovalo 50 bicyklistov za nimi dychová hudba z Vinného, približne sto hasičov, dlhé rady rolníctva a dožinkové vozy. Sprievod šiel cez Palín až na futbalové ihrisko. Tu boli prejavy, ktoré začal palínsky starosta Michal Katančík, po ňom vystúpil predseda miestneho rolníckeho dorastu Virčík

a ďalší. Po slávnosti nasledoval futbalový zápas medzi roľníckym dorastom Palína a Veľkých Zalužíc. Po zápase program ukončila ľudová veselica.

Ďalšie dožinkové slávnosti v palínskom obvode zaznamenali dobové noviny z roku 1948. V sprievode však už boli alegorické vozy a traktory. Početný sprievod došiel na miestne športové ihrisko, kde slávnosti vyvrcholili.

Palínsky mastičkár

Začiatkom roka 1936 zatkli žandári (četníci) obyvateľa Palína Pavla B., ktorý dlhý čas „prevádzal na Zemplíne mastičkárstvo a čarodejnictvo“ za štedrú finančnú odplatu. Dobové noviny ho dokonca nazvali „černokňažníkom“. Svoje „čáry-mary“ robil aj v Trnave pri Laborci na statku, ale aj na ľuďoch. Zobral za to nemalé peniaze. Za finančnú odmenu „liečil“ aj ťažko chorého roľníka v nedalekom Hažíne. V tej iste obci sa mu donieslo do uší, že tu zomrel jeden roľník, ktorý vraj chodil po smrti strašiť svoju manželku. Ako sa tu hovorilo, chodil jej na sen. Podarený palínsky mastičkár sa rozhadol konat. Vdove nahovoril, že „strašidlo“ zaženie. Samozrejme „nezištne“ za niekol'ko stoviek korún. Malomyselného syna nebohého zaviedol na nebožtíkov hrob a tu mu nakázal, aby si klákol a hlasne sa rúhal. Žandári podareného Palínčana zatkli a dali do väzby.

Zelená je tráva

Začiatkom 30. rokov 20. storočia v Palíne založili prvý futbalový oddiel. Spočiatku sa hrali iba priateľské zápasy. Prvé ihrisko si zriadili pod cintorínom na bývalom gázdovskom pastvisku. Neskôr ho premiestnili do priestoru medzi Palínom a Stretavou. Medzi

priekopníkov futbalu patrili Daniel Olčvári, Zoltán, Ladislav a Jozef Balogh, Jozef a Dezider Szilágyi, Michal Virčík a Ján Olah.

Noviny *Novosti* z 11. augusta 1937 na svojich stránkach priniesli správu o futbalovom zápase medzi ČsŠK Sláviou Palín a ŠK Iňačovce. Futbalový zápas odohrali hráči v Palíne. Napriek tomu, že hostia boli lepší, vyhrali domáci, ktorí kopali až dva pokutové kopy. Ako uvádza autor článku, Slávia Palín týmto zápasom otvorila sezónu. Za domáčich góly strelili Knežo a Schönbrun.

V ročníku 1948 – 1949 sa palínski futbalisti prvýkrát zapojili do riadnej súťaže. V tomto období bolo vybudované i nové ihrisko. Oddiel sa neskôr premenoval na TJ Družstevník.

V 70. rokoch minulého storočia miestna telovýchovná jednota mala futbalový, volejbalový, nohejbalový, stolnotenisový a o niečo neskôr aj hádzanársky oddiel.

Palínsky notársky úrad

Od tretej tretiny 19. storočia patrila Stredava (spolu s obcami Stredavka, Krášok, Rebrín a Senné) pod notársky a matričný úrad so sídlom v Palíne. Na notariáte si mohli obyvatelia vybaviť dôležité úradné záležitosti (napr. majetkové prepisy).

V decembri 1923 požiadali obce palínskeho notariátu o pričlenenie k michalovskému okresu. Odvolávali sa pritom na návrh bývalého zemplínskeho župana Michala Slávika, ktorý bol publikovaný v úradnom časopise *Zemplín*. Svoju žiadosť zdôvodňovali aj vzdialenosťou do obidvoch miest a uvádzali, že cesta do Veľkých Kapušian (okresné sídlo) je taká zlá, že „ani život istý nemáme“. Starostovia mali tiež jazykové výhrady – agenda veľkokapušianskeho okresu bola sčasti vedená v maďarskom jazyku, pričom oni mali s maďarčinou problémy. Uvedenú žiadosť podpísali všetci starostovia

z obvodu palínskeho notariátu.

Už v septembri 1920 kompetentné orgány poverili vedením palínskeho notariátu Jozefa Váchu (vystriedal predchádzajúceho dlhoročného notára Štefana Horvátha). V máji 1924 bol do funkcie vedúceho notára menovaný Ľudovít Kiss. Na notariáte sa tiež vystriedalo niekoľko notárskych praktikantov. Od roku 1931 palínsky notariát riadil Anton Vajó (narodil sa v Spojených štátach amerických a študoval v Užhorode). V prípade dovolenky ho mal zastupovať pavlovský notár (a naopak). Keďže Anton Vajó bol dlhodobejšie chorý, od konca januára 1936 ho zastupoval Andrej Zábredský z Veľkých Kapušian. Do dnešných dní sa po Andrejovi Zábredskom zachovali precízne spracované spomienky na situáciu v palínskom notariáte v čase jeho pôsobenia.

Notariát sídlil v prízemnej murovanej budove v Palíne – tá patrila všetkým obciam obvodu. Okrem vedúceho notára bol v úrade zamestnaný Michal Katančík a od septembra 1938 ako pomocná sila Andrej Virčík (zamestnávali ho samotné obce). Dane v jednotlivých obciach notariátu pravidelne – v jeseni – vyberal notár, starosta a jeden člen obecnej rady. Ku skvalitneniu práce notariátu prispelo aj pripojenie na telefónnu siet v druhej polovici roka 1937.

Koncom roka 1938 Anton Vajó z postu vedúceho notára odišiel do Maďarska. Za palínskeho vedúceho notára bol 13. júla 1939 menovaný Vincent Palko. Chod notariátu riadil pravdepodobne už pred týmto dátumom – potvrdzuje to aj jeho vyjadrenie: „Predchodca odišiel bez toho, aby úrad odovzdal“.

Po oslobodení agendu dovtedajšieho Obvodného notárskeho úradu (ObNÚ) so sídlom v Palíne prevzal „úrad administratívneho obvodu Palín“, ktorý riadil tajomník obvodu Vincent Palko. SNR nariadením zo dňa 7. apríla 1945 oficiálne zrušila Obvodné notárske úrady a nahradila ich Obvodnými úradmi Národných

výborov (OÚ NV). O dva týždne bol za nového prednosta OÚ NV Palín menovaný Jozef Vrábel' – predtým pôsobil na notárskom úrade v Jovre (dnes Ukrajina) a istý čas pracoval i ako zástupca prednosta OÚ NV Vincenta Palka. V máji 1945 na úrade – okrem prednosta – pracovala aj Mária Kállaiová. V septembri toho istého roka na miesto druhej kancelárskej sily nastúpil Ján Tóth. V roku 1946 prácu úradu krátky čas riadil Andrej Fedorko, toho však v novembri 1946 preložili na OÚ NV v Malých Zalužiciach. V roku 1947 pracoval Obvodný úrad MNV Palín (OÚ MNV) v zložení – Jozef Vrábel' (prednosta), M. Kállai a Alexander Varjaši (zamestnanci).

V rámci skvalitňovania práce bola začiatkom roka 1950 na OÚ MNV Palín zavedená kniha stážnosti občanov a kniha návrhov občanov. Začiatkom roka 1950 pôsobili ako štátni zamestnanci na OÚ MNV prednosta, neskôr vedúci Jozef Vrábel' (rímskokatolík a člen KSČ) a zásobovací referent Alexander Varjaši (reformovaný a člen KSČ). K pracovníkom OÚ MNV Palín patrili tiež pomocné kancelárske sily, ktoré financovala samospráva – boli to Michal Andrejo (zo Stretavy) a Ján Virčík. Po prijatí nového matričného zákona v roku 1950 sa v obvode uzatvorilo aj niekoľko civilných sobášov. V lete 1950 bol OÚ MNV v Palíne oficiálne zrušený.

Po celoštátnej reforme 1. októbra 1969 začal s činnosťou Obvodný úrad (OÚ) NV Palín, vedúcim úradu sa stal Anton Pallai. Do pôsobnosti úradu patrili (okrem Palína) obce Zemplínska Široká, Senné, Stretava a Stretavka. Obvodný úrad NV prevzal časť agendy jednotlivých MNV obvodu (sociálne záležitosti, výstavba a ďalšie), viedol účtovníctvo všetkých obcí obvodu, pracovníci vyberali dane v rámci obvodu. Okrem toho pracovníci úradu pomáhali funkcionárom jednotlivých miestnych národných výborov. OÚ NV Palín patril pod Okresný národný výbor (ONV) v Michalovciach.

Palínska žandárska (četnícka) stanica a zdravotné stredisko

V roku 1931 zriadili četnícku stanicu so sídlom v Palíne s obvodom Rebrín, Krášok, Palín, Stretava, Stretavka a Senné. Jej prvým veliteľom sa stal vrchný strážmajster Pečivay, resp. Pečiva (bol českej národnosti, predtým pôsobil i na stanici v Rebríne a dobre poznal miestne pomery). Vo funkciu zotrval až do roku 1938, resp. 1939. Minimálne od 6. októbra 1938 na palínskej četníckej stanici pôsobili strážmajstri Imrich Bacho, Jozef Mazák, Karol Zacha, Juraj Debnár, Ján Kliványi, František Sepeši, Jozef Kurilec, Jozef Baláž, Juraj Varga, František Šmejkal a Michal Rezdovič.

Po zmene pomerov a po vzniku Slovenskej republiky (1939 – 1945) v rokoch 1939 – 1940 palínski žandári zaistili niekoľko Palínčanov ako nepriateľov Slovenského štátu a tí nakoniec skončili v internačnom tábore v Ilave.

Nariadením SNR v roku 1945 bol zriadený „sbor Národnej bezpečnosti“. Iné bezpečnostné zložky, ktoré sa starali o poriadok a bezpečnosť (napr. miestne, obecné milície), boli rozpustené. V lete 1945 vo funkcii veliteľa stanice Národnej bezpečnosti (NB) v Palíne pôsobil strážmajster Mikuláš Suchara. Okrem neho tu ako strážmajstri pracovali Ignác Podolec, Pavel Pleva, Jozef Kojecák a člen NB Andrej Lešnanský. Pri reorganizácii začiatkom 50. rokov minulého storočia bola palínska stanica NB zrušená a obec Stretava bola pridelená do obvodu stanice Verejnej bezpečnosti (VB) so sídlom v Pavlovcích.

V Palíne, ako strediskovej obci, sídlilo aj obvodné zdravotné stredisko (zriadené v 50. rokoch 20. storočia) a stredisková knižnica. V roku 1968 prišli do Palína manželská dvojica MUDr. Imrich Benický a MUDr. Valéria Benická. Ich zásluhou bolo obnovené obvodné zdravotné stredisko (OZS). V roku 1970 po slávnostnom otvorení nových priestorov strediska tu pracovali tri ambulancie, a to obvodná, detská a zubačká. Po rekonštrukcii OZS v roku 1986 patrilo toto

obvodné zdravotnícke zariadenie medzi najmodernejšie v okrese.

Následne chod zdravotného strediska prevzala ich dcéra MUDr. Marcela Ulbrichtová, ktorá aj nadálej prevádzkuje ambulanciu pre dospelých, deti a dorast. V priestoroch ZS je aj zubná ambulancia.

Významné nálezisko

Palínčanov hlboko zasiahli tragické udalosti rokov 1965 – 1966 v chotári susednej obce Stretava. Dňa 12. októbra 1965 vypukol pri vrtnej veži v Stretave rozsiahly požiar. Vďaka rýchlemu zásahu požiarnikov z viacerých miest so špeciálnou technikou, a s prispomiením členov niekol'kých dobrovoľných požiarnych zborov z okolia, sa podarilo oheň uhasiť a vrtnú vežu odtiahnuť z centra požiaru.

Oveľa tragickejšie následky mala otvorená erupcia plynu vo vrte Stretava 10 (závod Československé naftové doly Michalovce) s následným požiarom vrtnej veže 12. júna 1966. Vystrekujúce médium vtedy zamorilo 18 ha pôdy a v dôsledku popálenín zahynulo päť ľudí. Požiar štyri dni likvidovali nielen požiarne jednotky z michalovského okresu, ale aj zo susedných okresov a z Košíc. Odstraňovanie následkov požiaru potom trvalo vyše jedného roka.

Obilnica okresu

Prvé Jednotné roľnícke družstvo v Palíne vzniklo v roku 1949. V marci 1973 sa na spoločnom zasadnutí stretli zástupcovia JRD Palín, JRD Stretava, JRD Stretavka a JRD Senné, pričom sa dohodli na spoločnom hospodárení a vytvorili ekonomicky silné JRD československo-vietnamského priateľstva so sídlom v Palíne. Prvým predsedom zlúčeného JRD sa stal Ing. Jozef Lukáč, za podpredsedu si členovia nového družstva zvolili Andreja Virčíka. Novovzniknuté

JRD zvykli nazývať aj „obilnica michalovského okresu“. O rok neskôr sa súčasťou palínskeho JRD stalo aj družstvo v Zemplínskej Širokej. Celková výmera nového družstva predstavovala 5 112 ha poľnohospodárskej pôdy. Pri družstve neskôr založili pridruženú výrobu. Po roku 1989 bolo JRD transformované.

Počet obyvateľov

V roku 1828 žilo v Palíne 822 obyvateľov v 121 domoch. V nasledujúcich rokoch stav mierne kolísal. V roku 1869 tu bývalo - 977, roku 1880 – 868 v 160 domoch, roku 1890 – 1019 v 176 domoch, roku 1900 – 1086 v 190 domoch, roku 1910 – 1121 v 242 domoch, roku 1921 – 1053 v 233 domoch, roku 1930 – 1074 v 245 domoch, roku 1940 – 1102, roku 1950 – 1004 v 245 domoch, roku 1961 – 1078 v 247 domoch, roku 1970 – 998 v 248 domoch, roku 1980 – 896, v roku 2001 – 843 obyvateľov v 289 domoch. V roku 2011 v obci žilo 919 a v roku 2016 celkovo 909 občanov prihlásených k trvalému pobytu. Podľa posledného sčítania obyvateľov v roku 2021 tu žije 859 sčítaných občanov.

Populačný vývoj v 19. storočí negatívne ovplyvnili epidémie cholery, týfusu, dyzentérie a masové vystáhovalectvo, v 20. storočí prvá svetová vojna, druhá svetová vojna a stáhovanie do miest.

Obecná samospráva

Obecná samospráva bola spočiatku veľmi jednoduchá. Reprezentovali ju až do druhej polovice 19. storočia richtár a traja, prípadne štyria prísažní. Po zrušení poddanstva stratil richtár súdnu právomoc. Po reforme obecného zriadenia v Uhorsku v druhej polovici 19. storočia orgány samosprávy reprezentovali obecné zastupiteľstvo, obecná rada a starosta. So vznikom ČSR súvisela demokratizácia konštituovania obecnej samosprávy. Štruktúra orgánov zostala

v podstate nezmenená. V rokoch 1940 – 1944 palínsku samosprávu riadil úradmi menovaný (už nie volený) vládny komisár s menovaným poradným zborom. Po oslobodení úlohy samosprávy prevzal národný výbor (miestny národný výbor – MNV) a po roku 1989 obecný úrad. Na základe rôznych dostupných informácií sa podarilo zostaviť nasledujúci (neúplný) menoslov funkcionárov, ktorí stáli na čele obce od roku 1917: Jozef Balogh, Pavol Vaňočík, Michal Katančík, Michal Mikloš, Pavol Vaňočík, Juraj Kocela, Michal Vaňovčík, Michal Dzurina, Michal Semáč, Ján Jurko, Marián Vaňočík, Ing. Ján Kaššaj a Ing. Štefan Fil'.

V súčasnosti je starostom obce Tibor Tomko a jeho zástupkyňou Mgr. Eva Kočišová. Za poslancov obecného zastupiteľstva boli v ostatných samosprávnych voľbách zvolení: Ing. Michal Čelovský, Mgr. Alena Horňáková, Ing. Marek Janovčík, Mgr. Marek Kačkoš, Mgr. Eva Kočišová, Terézia Kontúľová a Ing. Eva Pénzešová.

Obecný erb

Najstaršie pečatidlo Palína vzniklo pravdepodobne na prelome 16. a 17. storočia. Z 18. storočia poznáme slabšie zreteľný odtlačok pečate. Znak obce v tom čase tvorilo nad pažitou mnohošpicové koleso a nad ním letiaci vták. V roku 1857 si dala obec vytvoriť aj nápisové pečatidlo.

V druhej polovici 19. storočia vznikol odtlačok pečatidla, ktoré slúžilo na vytvorenie obecného erbu v roku 2001. Tvorí ho modrý štít, v ktorom na zelenej pažiti stojí strieborný kôň doplnený o zlaté mlynské koleso (symbolizuje stredoveký miestny vodný mlyn na Laborci).

Po nežnej revolúcii

Po nežnej revolúcii v roku 1989 sa rozrážha súkromné podnikanie. Žiaľ, na druhej strane sa zvýšila nezamestnanosť v dôsledku krachu niektorých podnikov v okresnom meste a okolí.

Obec pristúpila k rekonštrukcii siete miestneho rozhlasu a verejného osvetlenia, k úpravám na miestnom cintoríne, dokompletizovaniu zariadenia kultúrneho domu, k výstavbe domu smútka, zlikvidovaniu divokých skládok komunálneho odpadu, rekonštrukcii obecného úradu, asfaltovaniu miestnych komunikácií a vyčisteniu priekop. Zároveň pokračovala plynofikácia. V tomto období v Palíne rozliční majitelia prevádzkovali pekáreň, mlyn, dve sušičky liečivých rastlín, tri obchody potravín, tri pohostinstvá a jeden obchod s drobným tovarom. V roku 2000 obecný úrad zabezpečil opravu a vyasfaltovanie chodníkov, oplotenie starého cintorína, úpravu šatní a ihriska. Ďalšie investície do obecnej infraštruktúry nasledovali v ďalších rokoch.

Dom smútka

Doslov

Po dvadsaťročnom odstupe sa vám do rúk dostáva druhá publikácia, približujúca história našej obce. Už pri vydaní prvej publikácie sme s uspokojením mohli skonštatovať, že vďaka úsiliu väčšiny našich občanov žijeme v harmonicky sa rozvíjajúcej obci, relatívne čistej, vybavenej základnou obchodnou i komunikačnou sieťou, ako aj dôstojnými stánkami pre rozvíjanie náboženského, kultúrneho i športového života. Odvtedy uplynuli roky neustále prebiehajúceho vývoja, zmien, ktoré si v každodennom rytme života ani neuvedomujeme. Ich výsledkom je však vybudované vidiecke sídlo pracovitých, kultúrne i vzdelanostne vyspelých ľudí.

Za posledné roky spomeniem rekonštrukciu budovy Základnej školy s materskou školou Štefana Ďurovčka, telocvične i odborných učební, rekonštrukciu pouličného osvetlenia, výstavbu nového obecného úradu a prestáhovanie sa, dokončenie polyfunkčného objektu Centrum, vybudovanie nového detského ihriska Lienka, vytvorenie „Green zóny“, zóny na trávenie voľného času, výmenu čelného oplotenia cintorína a v súčasnosti prebieha rekonštrukcia verejných chodníkov.

Časť z plánovaných zámerov sa nám podarilo uskutočniť, niektoré, aj po čiastočnom prispôsobení meniacim sa vonkajším podmienkam, je potrebné ešte dokončiť. Zároveň sa musíme zamýšľať nad pokračovaním ďalšieho vývoja a v tejto súvislosti vytýčovať si nové ciele, pripravovať nové projekty.

Verím, že ďalšie splnenie úloh, ktoré stoja pred našou samosprávou, zvládneme dobrou organizáciou práce obecného úradu, aktivitou poslancov OZ, ale i vás, občanov. Na splnenie vytýčených cieľov musíme cielavedome vyvíjať maximálnu snahu s vedomím, že spoliehať sa možno predovšetkým na to, čo získame vlastným úsilím, pričinením všetkých, ktorým Palín prirástol k srdcu a sú naň hrdí. Pri tejto príležitosti chcem vám, milí spoluobčania, úprimne podakovať za všetko, čo ste pre našu obec vykonali, a verím, že ešte vykonáte.

Tibor Tomko
starosta obce Palín

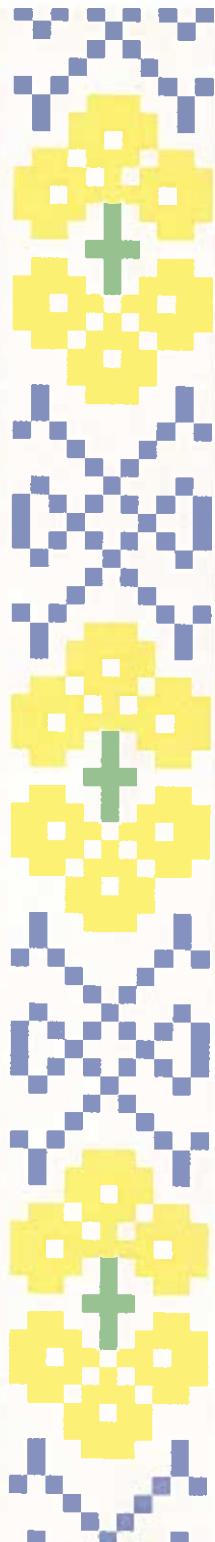

*Nový zvon
pre kostol, rok 1928*

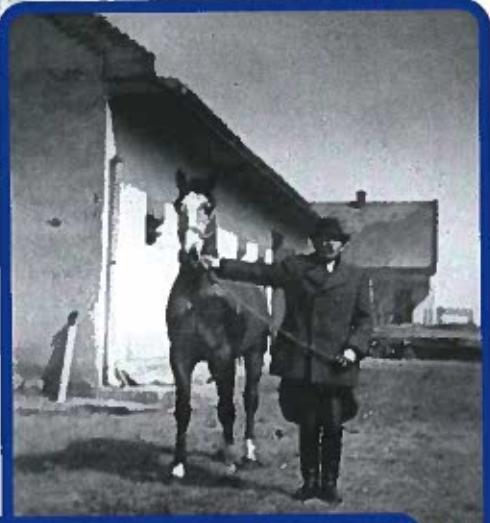
Konfirmanti z roku 1956

*Obecná divadelná
skupina, rok 1958*

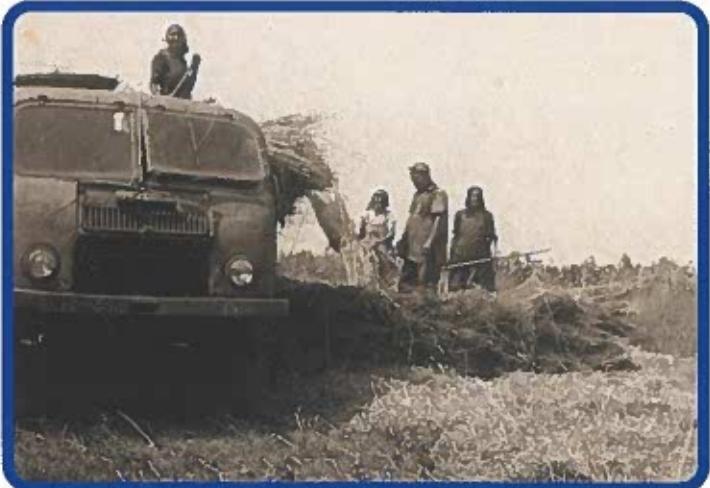
*Palínska rodina
v roku 1912*

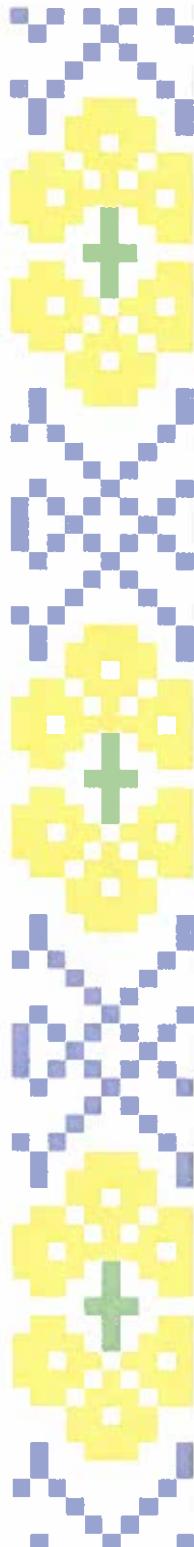
*Palínsky gazda,
začiatok 20. storočia*

*Vítanie chlebom
a soľou,
polovica 20. storočia*

Družstevníci

Futbalové mužstvo okolo roku 1950

Futbalové mužstvo ŠK Agro Palín, r. 2022

Palín

Texty: Tibor Tomko, príhovor a doslov

Mgr. Martin Molnár, Zemplínske múzeum Michalovce

Fotografie: Kvetoslava Vrabľová, Ladislav Marton

Vydal: Obecný úrad Palín v roku 2022

Grafická úprava: Ing. Monika Uhalová

Jazyková korektúra: Mgr. Jela Timková

Lito a tlač: Minutecopy, s.r.o. Michalovce